

lig, hvad der fremkommer, at den politiske Demoralisation har udbredt sig i vide Kredse under de tolv Provisorier og de syv Statsregnskaber, vi nu have faaet i Henhold til de foreløbige Finanslove, og jeg vil tilføje: jo længere Tilstanden varer, desto vanskeligere vil det efter min Mening blive at komme ud af den, medmindre vi kunne komme ud af den paa en eller anden uventet Maade, som naturligtvis ingen kan forudsæ. Det er for mig klart, at den Udsæd, der er faaet ved disse foreløbige Finanslove, er ikke god, og baade vi og maatte være Efterkommere ville komme til at høste bitre Frugter deraf. — Naar jeg forresten ikke udsærlig skal indlade mig paa at motivere Protesten, om jeg saa maa sige, mod de foreløbige Finanslove og min Mening om deres Utilstedelighed og ikke komme vidtløftig ind derpaa, ligger det ikke i, at jeg skulde have en anden Opfattelse, end da de foreløbige Finanslove første Gang fremkom — det har jeg ikke, jeg har det samme Indtryk, den samme Overbevisning om deres Utilstedelighed — men at gentage det samme har jeg efter Alts til Dels med de samme Ord og med de samme Bendinger, det finder jeg dog ingen Anledning til. Der er ogsaa i den Henseende Tid til at tie og Tid til at tale. Naar der i Betænkningen er anført et Citat af Kammerherre Billes i Holbæk, er det ikke af den Grund, at der ikke skulde kunne anføres flere Citater til Styrkning af det Standpunkt, paa hvilket Mindretallet staar. Der er henvisst til tidligere Betænkninger, og i disse er der fremført en Række af Udtalelser, der styrke det Standpunkt og den Overbevisning, som Mindretallet staar paa. Naar Kammerherre Billes Udtalelse særlig er fremdraget her, er det, fordi jeg tror, at det ikke tidligere er sket. Jeg har forresten forglemt at anføre Stedet, hvor Kammerherre Billes Tale findes, og jeg vil derfor tillade mig at henvise til Rigsraadsstidenden, overordentlig Samling 1864—65 Sp. 972—973 ff. Der findes en meget lang og instruktiv Tale om de Forhold, som vi her sysselsætte os med, og jeg vil henvise ærede Medlemmer til den. Jeg vil ikke oplæse disse Udtalelser, da de ere meget brede, end de saa Ord, her ere citerede. Jeg tillader mig derfor kun at henvise til Tidenden.

Jeg har for øvrigt i Betænkningen søgt at godtgøre, hvorfor jeg tillader mig at opfordre det høje Ting til at stemme mod Statsregnskabets Godkendelse. Jeg har først anført, at Lovgivningen gaar overmaade besværlig. De Herrer ville maasse sige: hvilken Forbindelse staar det i med Godkendelsen eller ikke — Godkendelsen af Statsregnskabet? Dertil vil jeg bemærke, at dersom der for Eksempel kunde fremkomme overensstemmende Beslutninger af begge Rigsdagens Afdelinger om ikke at godkende Statsregnskabet, tror jeg, det vilde faa den Følge, at vi meget hurtigt og snart vilde komme ind i Tilstande, der ikke ligge uden for Grundlovens Forudsætninger, for at bruge et mildt Udtryk. Jeg tror, det vilde have den Følge, og der er ingen Tvivl om, at det ogsaa vilde bære sine Frugter for den øvrige Lovgivning. Jeg er vis paa, at alle de ærede Herrer ere enige med mig i, at med hvor god Vilje der end har været arbejdet baade fra Rigsdagens Side, og lad mig tilføje ogsaa fra Ministeriets Side, i de senere Aar paa vigtige Lovgivningsarbejder, gaar dog det hele besværlig. Vi saa saa godt som ingen Love værdige paa denne Side Nytaar, først ind i Marts strømme de alle sammen til en stor og rivende Strøm, saa at man faar det hele paa een Gang, uden at det er muligt at faa alle Enkeltheder i de forskellige Lovforslag klarede ud, saa dem debatterede og gennemgaaede. Det ligger efter min Mening, og vistnok efter alles, i ikke ringe Grad i den Maade, hvorpaa vi arbejde, og den Tilstand, hvorunder vi befinde os. Altsaa, jeg nærer ingen Tvivl om, at dersom der kunde fremkomme samstemmende Beslutninger om Statsregnskabet, vilde det være Begyndelsen til snart at komme ind under Forudsætninger, der ligge inden for Grundloven, — og hvad den finansielle Stilling angaar, maa jeg tilstaa, at det er min Overbevisning, at den finansielle Balance lider overordentlig meget under de Tilstande, i hvilke vi befinde os. Hvorledes man nemlig end vil opfatte Grundlovens § 48, kan der næppe være nogen Tvivl om, at dens Mening er, at Rigsdagen skal have baade en kontrollerende og en bevillende Myndighed i Henseende til den finansielle Tilstand; det kan der næppe være nogen Tvivl om. Der kan heller ikke være nogen Tvivl om, at det